



# OOK NATUUR HEEFT EEN PRIJSKAARTJE

De natuur is druk in de weer: ze levert ons schoon water, gezond voedsel, zuivere lucht en instant-ontspanning. Maar wat zijn al die 'ecosysteemdiensten' waard? De Natuurwaardeverkenner rekent het uit.



De waarde van natuur in geld uitdrukken is verre van eenvoudig: natuur wordt immers meestal niet op de markt verhandeld. Nochtans is het nodig om de maatschappelijke voordelen van natuur – ook wel ‘ecosysteemdiensten’ genoemd – af te wegen tegenover die van bijvoorbeeld woon- of industriegebied. **Tanya Cerulus** van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid (LNE): “Tot voor kort hadden we in Vlaanderen geen instrument om de ecosysteemdiensten en hun economische waarde in te schatten. De waarde van ecosysteemdiensten werd tot nu toe dan ook vaak enkel beschreven, maar zelden berekend. Daardoor wordt bij ruimtelijke beslissingsprocessen de waarde van de welvaart die mensen aan de natuur ontnemen, nogal eens over het hoofd gezien. Door de ecosysteemdiensten in geldtermen uit te drukken, wordt die waarde zichtbaar en kan je het totale kostenplaatje bepalen. Wanneer er bijvoorbeeld natuur dreigt te verdwijnen, kan je het maatschappelijke verlies berekenen. Ook omgekeerd, bij natuurontwikkelingsprojecten, is het belangrijk de economische meerwaarde van de gecreëerde natuur te kunnen inschatten. Met de Natuurwaardeverkenner is dat voortaan voor een aantal ecosysteemdiensten mogelijk.”

De ontwikkeling van de Natuurwaardeverkenner maakt ook deel uit van het project ‘ecosysteemdiensten’ onder het Minaplan 4. Het draagt bij tot de uitvoering van een actie onder de Europese Biodiversiteitsstrategie 2020: ‘de kennis over ecosystemen en ecosysteemdiensten in de EU verbeteren’.

### GRATIS TOOL

De Natuurwaardeverkenner is een online rekentool die werd ontwikkeld door het LNE, VITO (de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) en de Universiteit Antwerpen. Handig: zowat iedereen kan de tool gebruiken. Je geeft eerst een aantal basisgegevens in, zoals de ligging, het landgebruik, het natuurstype dat in het project gerealiseerd wordt, ... Dan selecteer je de ecosysteemdiensten die

je wilt berekenen. De tool begint dan te cijferen. Zo kan je zelf berekenen hoeveel de voordelen van een rivierherstelproject waard zijn, of hoeveel het de maatschappij kost als een bos verdwijnt.

**Jeroen Panis** van het ANB: “Bij natuurinrichtingsprojecten of infrastructuurwerken is het heel belangrijk om naast de kosten ook de baten te kennen. Door de Natuurwaardeverkenner kunnen we beter gefundeerde beslissingen nemen over projecten met een impact op ecosystemen.”

“Door de Natuurwaardeverkenner konden we de waarde berekenen van bijvoorbeeld wetlands en grasland.”



### SINT-ANNABOS

De Natuurwaardeverkenner wordt intussen al druk toegepast. Natuurpunt gebruikte de tool bijvoorbeeld om de ecologische impact te begroten van het tunnelscenario in het Oosterweeldossier. Door de werken aan de tunnel zou een groot deel van het Noordkasteelgebied en het Sint-Annabos op de Antwerpse Linkeroever tijdelijk verdwijnen. Dat bos krijgt naast vele omwonenden ook bedreigde vogels op bezoek, zoals de wiewelaar en de gekraagde roodstaart. Om de economische waarde van het gebied met cijfers te staven, werd de Natuurwaardeverkenner ingeschakeld. Met een indrukwekkend resultaat. Indien het Noordkasteelgebied zou verdwijnen en een deel zou worden heraangeplant, dan bedraagt het maatschappelijke verlies jaarlijks 1,6 miljoen euro. Zowel de culturele en recreatieve waarde van het gebied, het effect op waterkwaliteit (verwijdering van de nutriënten stikstof en fosfor), de afname van fijn stof in de lucht als het temperende effect op de klimaatopwarming werden hierin in rekening gebracht.

### HOEVEEL KOST NIEUWE NATUUR?

De Natuurwaardeverkenner berekent niet alleen de negatieve impact van infrastructuurwerken op natuur. Eigenlijk werd de tool ontwikkeld om de waarde van nieuwe natuur te berekenen. Studiebureau Tritel deed dat al in het kader van de overstromingsrisicobeheerplannen die Vlaanderen momenteel opmaakt in uitvoering van de Europese Overstromingsrichtlijn (2007/60/EG). **Olivier Van den Kerckhove** van Tritel: “Om de doelstellingen voor het beheer van overstromingsrisico’s

te formuleren, zijn economische analyses nodig. Niet alleen de schade, maar ook de positieve gevolgen van maatregelen voor de natuur moeten daarbij in rekening gebracht worden. De Natuurwaardeverkenner hielp ons om de waarde van bijvoorbeeld wetlands en grasland te berekenen. Die natuurstypes ontwikkelen zich immers in overstromingsgebieden, die worden ingericht om Vlaanderen te beveiligen tegen wateroverlast.”

### UPDATE IN 2013

Voorlopig is er maar een beperkt aantal ecosysteemdiensten na te rekenen met de Natuurwaardeverkenner. En dan nog alleen voor de omzetting van landbouwgebied naar natuur. Daar wordt momenteel aan gesleuteld. Tanya Cerulus: “We werken aan een update die in 2013 klaar moet zijn. We houden hierbij ook rekening met de feedback van onze gebruikers. In de nieuwe versie zal je berekeningen kunnen uitvoeren voor de meeste landgebruiksvormen. Ook kleine landschapselementen als houtkanten en struwelen krijgen dan een waarde toegekend.”

Meer info: [rma.vito.be/natuurwaardeverkenner](http://rma.vito.be/natuurwaardeverkenner)